

Noter

Nederlagets ekko – Sine Krogh og Anna Sandberg

2ø: Tom Buk-Swienty: *Slagtebænk Dybbøl: 18. april 1864* (Gyldendal 2008), 196.

2n: Claes Johansen: *Dødsfælden Danevirke* (Turbine 2014), 17-21; Tom Buk-Swienty, *1864 i billeder* (Gyldendal 2012), 43-44.

2n: Nationalmuseet: "Magt og aristokrati i vikingetiden" <https://natmus.dk/historisk-viden/danmark/oldtid-indtil-aar-1050/vikingetiden-800-1050/magt-og-aristokrati/Danevirke/> (besøgt 26. juni)

3n: Rasmus Glenthøj: *1864. Sønner af de Slagne* (Gads forlag 2014), 374.

4ø: Buk-Swienty: *Slagtebænk Dybbøl*, 181.

4ø: Glenthøj: *1864*, 377.

4m: Buk-Swienty: *Slagtebænk Dybbøl*, 208.

4n: Buk-Swienty: *Slagtebænk Dybbøl*, 185, 210.

5n: Buk-Swienty: *1864 i billeder*, 88.

7ø: Herman Bang: *Tine* (Det danske sprog- og litteraturselskab & People's Press 2008), 67.

7ø: Bang: *Tine*, 69.

8ø: Buk-Swienty: *Slagtebænk Dybbøl*, 213-214.

9ø: Kirsten Weber (udg.): *H.C. Andersens dagbøger 1864-1865* (Gads Forlag 1972), 41.

9m: Thomas Lyngbye, Mette Skovgaard: *1864. Krigen der ændrede Danmark* (Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot 2014), 41.

9m: Digtet gengives i Agnes Gads dagbog, men avisens navn nævnes ikke:
https://danmarkshistorien.lex.dk/Agnes_Gads_dagbog_1864_-_Dybb%C3%B8ls_fald (besøgt 24. juni)

9ø: Karsten Eskildsen: "H.C. Andersen i røgen fra Danevirke – et klip fra 1864", *Fynske Minder* (Museum Odenses årbog 2003), 86.

10ø: Johs. Nielsen: *1864 - Da Europa gik af lave* (Odense Universitetsforlag 1987), 31-33.

10m: Steen Bo Frandsen: *Holsten i helstaten* (Museum Tusculanums Forlag 2008), 10-11.

10m: Frandsen: *Holsten*, 21.

11m: Frandsen: *Holsten*, 191.

11n: Jens Lei Wendel-Hansen: *De træer, de drypper endnu. 1864 i dansk politik* (Nord Academic 2023), 47.

12ø: Hans Vammen: *Den tomme stat – angst og ansvar i dansk politik 1848-1864* (Museum Tusculanum 2011), 349; Tim Knudsen: "Historiens dom over 1864", i Inge Adriansen og Steen Bo Frandsen (red.), *Efter 1864. Krigens følger på kort og lang sigt* (Syddansk Universitetsforlag 2016), 28.

12ø: Nielsen: *1864*, 32; Glenthøj: *1864*, 355.

14m: Kyhn skrev til Lorenz Frølich (1820-1908), se Karina Lykke Grand: "De slesvigske krige og billedkunsten", Torben Jelsbak og Anna Sandberg (red.): *Dansk-tyske krige. Kulturliv og kulturkampe* (U Press 2020), 65.

14n: Grand: "De slesvigske krige", 65.

14n: Jes Fabricius Møller: "Grundtvig, Danmark og Norden", Ruth Hemstad, Jes Fabricius Møller og Dag Thorkildsen (red.): *Skandinavisme. Vision og virkning* (Syddansk Universitetsforlag 2018), 114-116.

16ø: Grundtvigs digt "Folkeligheden", 1848. Trykt første gang i Grundtvigs tidsskrift *Danskeren* 30. august 1848.

16m: Heinrich Detering: "'Dänemark und Deutschland einander gegenüber". Kosmopolitismus, Bikulturalität und Patriotismus bei H.C. Andersen", Heinrich Detering, Anne-Bitt Gerecke og Johan de Mylius (udg.): *Dänisch-deutsche Doppelgänger. Transnationale und bikulturelle Literatur zwischen Barock und Moderne* (Wallstein Verlag 2001), 174-195; Ivy York Möller-Christensen: *Den gyldne trekant. H. C. Andersens gennembrud i Tyskland 1831-1850* (Odense Universitetsforlag 1992).

17ø: Weber: *Andersens dagbøger*, 38.

17m: Julius Clausen og P.Fr. Rist (udg.): "Den gamle majorinde fra Færgegaarden. Optegnelse af Franzisca v. Rosen". *Memoirer og Breve* (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag 1913), 92.

17m: Esben Albrechtsen: "Sprog og identitet", Ebba Hjorth m.fl. (red.): *Dansk Sproghistorie*, bd. 1, (Århus Universitetsforlag 2022), 115

17n: Søren Mentz: "Kunsten at fremstille en død helt. Officersportrætter fra De Slesvigske krig og dansk nationalisme i slutningen af 1800-tallet", *Fortid og Nutid*, 243-262, (1997), 244

17n:Nielsen: *1864*, 39-40.

18ø: Søren Mentz: "Kunsten at", 244.

18m: Illustreret Tidende 13/11 1864, forsiden. Se: Sebastian Olden-Jørgensen: "Krigen 1864 på sangens vinger – fra Brat af Slaget rammet til Danmarks Killing Fields", Inge Adriansen og Steen Bo Frandsen (red.): *Efter 1864. Krigens følger på kort og langt sigt* (Syddansk Universitetsforlag 2015), 149-90, her 158-159.

18n: Sune Auken: "Nederlaget 1864", Klaus P. Mortensen og May Schack (red.): *Dansk litteraturs historie bind 2 1800-1870* (Gyldendal 2008), 591. Se også H.E. Sørensen: "Krigen 1864", *Alle de skjalde. Litteraturen i Sønderjylland og Sønderjylland i litteraturen* (Udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland og Sprogforeningen 2015), 225-285.

19ø: Stephan Schröder: *Literatur als Bellographie. Der Krieg von 1864 in der dänischen Literatur* (Nordeuropa-Institut der Humboldt Universität 2019), 20-21.

19m: Gertrud Oelsner og Karina Lykke Grand: "Politisering af det nationale. Billedkunstneriske og politiske agendaer omkring midten af 1800-tallet i Danmark", *Passepartout* 35 (2014), 102. Foredraget foregik den 25/2 1863, jf. annonceringen i Fædrelandet 24/2 1863.

19n: Georgia Skovgaard til P.C. Skovgaard, i Kirsten Tange Maagaard: "Hvor dog den aandelige Føde er sparsom!", Kasper Steenfelt Tipsmark m.fl. (red.): *Herregårdshistorie. Kunsten og herregårdene* (Gammel Estrup Herregårdsmuseum 2023), 66.

19n: Grand: *Slesvigske krige*, 73.

20m: "Konstudstillingen paa Charlottenborg", Fædrelandet, 3/4 1865.

20n: "Konstudstillingen paa Charlottenborg", Fædrelandet, 3/4 1865.

21m: Grand: "De slesvigske krige", 65-67.

21m: Grand: "De slesvigske krige", 68.

21m: Rasmus Kjærboe: *Soldater. Kunsten og danskerne i krig 1848-1864* (Den Hirschsprungske Samling 2024), 23-31.

21n: Mentz: "Kunsten at", 245

21n: Grand: "De slesvigske krige", 73.

23ø: T. Vogel-Jørgensen: *Krigen 1864 i samtidens billeder* (Berlingske Forlag 1963).

23m: ”Dyremaleren professor Simon Simonsen” (selvbiografi), *Verdensspejlet*, 36, årg. 8, 5/6 1910, 676.

23m: Folkets Avis, 6/5 1865.

24m: *Fortegnelse over Stereoskop-Billeder, Portraiter i stort Format, Visitkort-Portraiter etc. udkomne hos Hof-Photograph Georg. E. Hansen, Bredgade Nr. 61, Hjørnet af Toldbodveien*: <https://www.kb.dk/e-mat/dod/130021051633-bw.pdf>25ø: Sine Krogh og Birgitte Fink: *Breve fra London. Elisabeth Jerichau Baumann og den victorianske kunstverden* (Ny Carlsbergfondet & Strandberg Publishing 2018), 190-191.

25m: Folkets Avis 19/5 1868; Fyens Stiftstidende 2/5 1868.

26ø: Julius Lange: *Nutidskunst. Skildringer og karakteristiker* (P.G. Philipsens Forlag 1873), 143

26m: Carl Bloch. *Udvalg af hans Kunst og lidt om ham selv* (Forlagsbureauet i Kjøbenhavn 1890), IV (4).

28ø: Rikard Magnussen: *Carl Bloch 1834-1890* (G.E.C. Gads Forlag 1931), 46.

28m: Citeret fra Sally Schlosser Schmidt: ”De lyser skygger. Om tre af de europæere, der fandt nåde for Hannovers blik” i Sine Krogh (red.): *I nederlagets skygge. Andre kunsthistorier om 1800-tallet* (Museum Sønderjylland 2023), 86.

28m: Citeret fra Magnussen: *Bloch*, 50.

30ø: Carsten Due Nielsen: ”I Tysklands skygge”, Carsten Due Nielsen, Ole Feldbæk og Nikolaj Petersen (red): *Dansk udenrigspolitisk historie. Fra helstat til nationalstat 1814-1914* (Gyldendal 2003), 269.

30m: Nielsen: ”I Tysklands skygge”, 313.

31m: Margit Mogensen: *Eventyrets tid. Danmarks deltagelse i Verdensudstillingerne 1851-1900* (Landbohistorisk Selskab 1993), 201.

33n: Rasmus Glenthøj og Morten Ottesen: *Union eller undergang. Kampen for et forening Skandinavien* (Gads Forlag 2021), 499; Ruth Hemstad: *Fra Indian Summer til nordisk vinter. Skandinavisk samarbeid, skandinavisme og unionsopløsningen* (Akademisk Publisering 2008), 11.

33n: Inge Adriansen (red.): ”Fra politisk skandinavisme til kulturel nordisme”, *Kulturel nordisme i hundrede år. Skandinavisk Museumsforbund 1915-2015* (Skandinaviske Museumsforening og Museum Sønderjylland 2015), 11-12.

33n: Julius Lange til Lorentz Dietrichson (1834-1917), 28/7 1874, citeret fra Danmarks Breve, <https://tekster.kb.dk/text/letters-002320804-000-shoot-L0023208040000048> (22/5 2025).

- 34m: Der er en rig forskning i de kulturelle relationer omkring 1900, se fx Bernd Henningsen (red): *Wahlverwandtschaft: Skandinavien-Deutschland 1800-1914* (Deutsches historisches Museum, 1997).
- 35m: Holger Drachmann: *Derovre fra grænsen. Streftog over det danske Termopylæ (Als-Dybbøl) i April Maaned 1877* (Gyldendal 1877), 26.
- 35n: Inge Adriansen: *1864 i samtidens aviser* (Gyldendal 1976), 24.
- 36ø: Drachmann: *Derovre fra Grænsen*, 59-60.
- 36m: Drachmann: *Derovre fra Grænsen*, 125.
- 37m: Georg Brandes: *Berlin som tysk Rigshovedstad. Erindringer fra et femaarigt Ophold* (P.G. Philipsens Forlag, 1885), 2. Se også nyudgivelsen Georg Brandes: *Berlin som tysk Rigshovedstad*. På grundlag af Sten Rasmussens forarbejde udgivet og kommenteret af Per Dahl og Per Øhrgaard (Det danske sprog-og litteraturselskab og Syddansk Universitetsforlag 2025).
- 37n: Anna Sandberg: "Georg Brandes i Berlin efter 1864. Krig og kultur i det nye Tyske Rige", Torben Jelsbak og Anna Sandberg (red): *Dansk-tyske krige. Kulturliv og kulturkampe* (U Press 2020), 89-110.
- 38ø: Brandes: *Berlin som tysk Rigshovedstad*, 298.
- 38m: Brandes: *Berlin som tysk Rigshovedstad*, 554.
- 39ø: Inge Adriansen og Jørgen Slettebo: "Forord", Erik Skram: *Hinsides Grænsen. Erindringer fra Sønderjylland efter 1864* (Strandbergs Forlag 1976), 8.
- 39n: Skram: *Hinsides Grænsen*, 33.
- 40n: Skram: *Hinsides Grænsen*, 56.
- 43m: Mentz: "Kunsten at", 246; Mette Bligaard, "J.C. Jacobsen og Frederiksborg", Mette Bligaard (red.), *J.C. Jacobsen og Frederiksborg* (Frederiksborgmuseet, 1997), 32.
- 43m: Bligaard: "J.C. Jacobsen og Frederiksborg", 20.
- 43n: Citeret fra Mette Skougaard og Thomas Lyngbye: "Brygger J.C. Jacobsen som museumsmand: nationalhistoriske museer i Europa og deres betydning for Frederiksborg", (Carlsbergfondets Årsskrift 2011), 80.

43n: Bligaard: "J.C. Jacobsen", 26

44ø: Hanne Lopdrup: "J.C. Jacobsen og historiemaleriet", (Mette Bligaard), *J.C. Jacobsen og Frederiksborg* (Frederiksborgmuseet 1997), 37.

44m: Citeret fra Mette Skougaard og Thomas Lyngbye: "Brygger J.C. Jacobsen som museumsmand" (Carlsbergfondets Årsskrift 2011), 90.

44n: Lopdrup: "J.C. Jacobsen", 40; Om A.D. Jørgensen, se:
https://biografiskeleksikon.lex.dk/A.D._J%C3%B8rgensen (22/7 2025).

45n: Søren Mentz: "Kunsten at", 249.

46ø: Povl Eller: "Brygger Jacobsens plan over historiske fremstillinger til Frederiksborgmuseet", rk. 8, bd. 5, h. 4, *Danske Magazin indeholdende bidrag til den danske histories oplysning* (Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie 1989), 333.

46m: Eller: "Brygger Jacobsens plan", 339.

46n: Mette Bligaard, "J.C. Jacobsen", 32. Museumsinspektør Marie Møller Christensen, Det Nationalhistoriske Museum, takkes for oplysningen om datoen for Christian 9.s gave.

47ø: Wendel-Hansen: *De træer*, 166.

47n: Jesper Düring Jørgensen: *Den smilende kamæleon* (Det Kgl. Bibliotek og Museum Tusculanums Forlag, 2013), 250.

47n: Anne Vigsø: "Kanonkvinderne: Mary blev den første kvinde, der talte i det danske Folketing og hun havde en opsang med til politikerne", *Politiken Historie*, 25, 10. oktober 2022:
<https://politikenhistorie.dk/art8940993/Mary-blev-den-f%C3%B8rste-kvinde-der-talte-i-det-danske-Folketing-og-hun-havde-en-opsang-med-til-politikerne> (15. juni 2025)

48ø: Rigsdagstidende 1875-76, sp. 1518-1519, citeret efter Wendel-Hansen: *De træer*, 169.

48ø: Wendel-Hansen: *De træer*, 174.

48m: Rigsdagstidende 1882-1883, sp. 3272, citeret efter Wendel-Hansen: *De træer*, 170.

48m: Rigsdagstidende 1882-1883, sp. 3276, citeret efter Wendel-Hansen: *De træer*, 169.

49ø: Massi Bruhn: *Alt for Fædrelandet* (1891), (Forlaget Kvinder Skriver 2012), 108.

49m: Bruhn: *Alt for Fædrelandet*, 105.

51n: Inge Adriansen: ”Hver tid sin dagsorden -1864-jubilæerne i 1889, 1904, 1914, 1939,1964, 1989 og 2014”, Inge Adriansen og Steen Bo Frandsen (red): *Efter 1864. Krigens følger på kort og langt sigt* (Syddansk Universitetsforlag 2015), 265-290, her 266-268.

52m: Schröder: *Literatur als Bellographie*, 101.

52n: Tillæg til Berlingske politiske og avertissements-Tidende, 23/12 1889, citeret efter Schröder: *Literatur als Bellographie*, 101.

53m: P.F. Rist: *En Rekrut fra fire og treds. Folkeudgave* (Frem 1899), 48.

53m: Rist: *En Rekrut*, 104

53n: Rist: *En Rekrut*, 104.

54ø: Rist: *En Rekrut*, 119.

54ø: Rist: *En Rekrut*, 67-68.

54m: Rist: *En Rekrut*, 159.

54n: Schröder: *Literatur als Bellographie*, 108.

55ø: Dinesens biografi er beskrevet af Tom Buk-Swienty: *Kaptajn Dinesen. Ild og blod* (Gyldendal 2013).

55ø: Cai M. Woel: ”Krigen i dansk litteratur.”, M. Friis Møller og Ernst Mentze (red.): *1864 – et hundredårsminde* (Martins Forlag 1963), 295.

55m: Wilhelm Dinesen: *Fra ottende Brigade* (P.G. Philipsens Forlag 1889), 38.

55m: Dinesen: *Fra ottende Brigade*, 48.

55n: Dinesen: *Fra ottende Brigade*, 57

55n: Dinesen: *Fra ottende Brigade*, 69.

56m: Dinesen: *Fra ottende Brigade*, 70.

57ø: Bang: *Tine*, 1.

57n: Bang: *Tine*, 137.

57n: Birthe Hoffmann og Anna Sandberg: "1864 i den litterære erindring – nationen som problem hos Fontane, Drachmann og Bang", Inge Adriansen og Steen Bo Frandsen (red.): *Efter 1864. Krigens følger på kort og langt sigt* (Syddansk Universitetsforlag, 2015), 191-226, her 214.

58ø: Bang: *Tine*, 136.

58m: Esther Kielberg: "Efterskrift", Herman Bang: *Tine* (Det danske sprog-og litteraturselskab og People's Press 2008), 499. Alle anmeldelser er parafraseret efter Esther Kielbergs afsnit om modtagelsen i "Efterskrift", 498-502.

58n: Citeret efter Kielberg: "Efterskrift", 501-502.

59m: Karl Larsen: *Under vor sidste Krig: samtidige Dagbogsoptegnelser og Breve fra Mænd og Kvinder af alle Stænder* (Gyldendal 1897), Tillæg.

59n: Larsen: *Under vor sidste Krig*, 202-205.

60m: Jørgensen: *Den smilende*, 247.

60m: Jørgensen: *Den smilende*, 237.

62n: Laura Kieler: *Sønderjydske Børn efter 1864. Fortællinger* (H. Hagerups Forlag 1898), Forord.

63m: Schröder: *Literatur als Bellographie*, 126.

63n: Georg Brandes: *Danskheden i Sønderjylland* (Det nordiske Forlag 1899), 30.

63n: Nielsen: "I Tysklands skygge", 425.

66ø: Harald Jørgensen: *Statsrådets Forhandlinger*, bind XII, 6.4. 1906, 1972-1976, 577. Citeret hos Nielsen: *I Tysklands skygge*, 486.

66ø: Hans Schultz Nielsen: "Den nationale polarisering", Hans Schultz Hansen og Henrik Becker-Christensen: *Sønderjyllands historie efter 1815*, bd. 2 (Historisk Samfund for Sønderjylland 2009), 219.

67ø: Emil Hannover: "Europæerne", Karl Madsen (red.): *Kunstens Historie i Danmark* (Alfred Jacobsen 1901-1907), 329.

67m: Hannover: ”Europæerne”, 312.

67m: Hannover: *Europæerne*, 334.

68ø: Sine Krogh: *Grænsegængere. Konflikter om nationalæstetik, kunstneridentiteter og danskhed i 1800-tallets kunst* (ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet 2021), 189-194.

68ø: Rune Thøgersen Clark: ”Det kan være vanskeligt at tilfredsstille historikerne - en artikel om Frants Henningsens maleri ”En helt fra 1864” ”(Give Museums Årsskrift 2022), 26.
https://issuu.com/museumgive/docs/web_rsskrift_2022 (3/6 2025)

68m: ”Fra Charlottenborgudstillingen”, Slagelse-Posten, 30/4 1901.

68n: ”Foraarsudstillingen paa Charlottenborg”, Jyllands-Posten, 6/5 1901.

69n: Karl Larsen: *Dragon Kjeldsen og hans drabsmand. En undersøgelse* (Det nordiske Forlag (Bogforlaget) – Ernst Bojesen 1902), 6.

70n: ”En Helt fra 1864”, Lolland-Falsters Stifts-Tidende 17/7 1901.

71m: Jørgensen: *Den smilende*, 258-259.

71n: Jørgensen: *Den smilende*, 268.

72ø: Skrevet til Studentersamfundet 2/7 1904, Woel: ”Krigen i dansk litteratur”, 313. Desuden trykt i *Digte*, Gyldendal 1906.

72n: Agnes Slott-Møller: *Åbent brev til formanden for ”Danske Kvinders forsvarsforening” Fru Charlotte Norrie*, Nationaltidende 27/1 1913.

73m: Agnes Slott-Møller: ”1864-1914”, Berlingske Tidende, 31/12 1913. Teksten blev optrykt i Agnes Slott-Møller: *Nationale værdier* (H. Hagerups Forlag 1917).

73m: Slott-Møller til Krøyer Alfvén 5/3 1914, Lise Svanholm (red.): *Agnes og Marie. Breve mellem Agnes Slott-Møller og Marie Krøyer 1885-1937* (Gyldendal 1991), 217.

74ø: Birgit Jenvold: ”Kunstnergaven” i Jenvold (red.): *Kunstnergaven til Sønderjylland* (Sønderjyllands Kunstmuseum 1995), 9-10.

74m: Udstillingen blev kaldt *Gave fra dansk kunst til Sønderjylland 1914-1918* og den blev vist i perioden 27/1 til 6/2 1921. Omtaler af udstillingen i 1921: Berlingske Tidende, 26/1, og 27/1, Nationaltidende 27/1, BT., 27/1, Politiken 27/1.

74n: Wendel-Hansen: *De træer*, 200.

76n: Bundgård Christensen: *Breve hjem*, 10.

76n: Harald Nielsen: Soldaterbreve fra fronterne, Sønderjyske Soldaterbreve. Gyldendal 1915, 2

77ø: Martha Ottosen: *Breve til Hjemmet fra sønderjyske Soldater* (Hagerups Forlag 1917), 1.

77ø: H.E. Sørensen: "Den tyske tid 1864-1914", *Alle de skjalde. Litteraturen i Sønderjylland og Sønderjylland i litteraturen* (Udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland og Sprogforeningen 2015),
319-322

77ø: Ottosen: *Breve til hjemmet*, 1.

77m: Claus Bundgård Christensen: "National Identity and Veteran Culture in a Border Region: The Danish Minority in the German Army during the First World War", *War in History*, 27(1) (2018), 57-80, <https://doi.org/10.1177/0968344517750946>; Claus Bundgård Christensen: *Krestens breve og dagbøger. En dansker på Vestfronten* (Gyldendal 2012); Julie Allen: "Våbenbrødre? Danske soldater i den tyske hær under 1. Verdenskrig", Jelsbak og Sandberg (red.): *Dansk-tyske krige*, 179-200.

77m: Jørgen Buch: "Krigsfangelejre for sønderjyder i allieret krigsfangenskab", Inge Adriansen, Elsemarie Dam Jensen og Lennart S. Madsen (red.): *Sønderjylland A-Å* (Historisk Samfund for Sønderjylland 2011), <https://graenseforeningen.dk/leksikon/krigsfangelejre-soenderjyder-i-allieret-fangenskab> (3/6 2025).

77n: Hans Schultz Hansen: "Den store krig", Schultz Hansen og Henrik Becker-Christensen: *Sønderjyllands historie efter 1815*, bd. 2 (Historisk Samfund for Sønderjylland 2009), 238-240; Hans Schulz Hansen: *Genforeningen* (Aarhus Universitetsforlag 2019), 50-51.

78ø: Hele den politiske proces omkring grænsedragningen og afstemningen er beskrevet hos Troels Fink: *Da Sønderjylland blev delt*, bind I-III (Institut for Grænseregionsforskning 1978).

78m: Inge Adriansen: *Nationale symboler i Det Danske Rige 1830-2000*, bd. 2 (Museum Tusculanums Forlag og Københavns Universitet 2003), 344.

78n: Henrik Pontoppidan: "Sønderjylland", *Ude og Hjemme*, nr. 51, 25/12 1918.

80n: Slott-Møller til Krøyer Alfvén, 8/1 1919, Svanholm (red.): *Agnes og Marie*, 227.

81m: Inge Adriansen og Immo Doege: *Dansk eller tysk? Billeder af national selvforståelse i 1920* (Institut for Sønderjysk Lokalhistorie og Historisk Samfund for Sønderjylland 1992).

82ø: Hans Schultz Hansen: *Genforeningen* (Aarhus Universitetsforlag 2019), 77.

82m: Hans Schultz Hansen: ”Den nationale polarisering” og ”Den store krig” i Hans Schultz Hansen m.fl (red): *Sønderjyllands historie efter 1815*, bd. 2, Historisk Samfund for Sønderjylland, 2008-2009,

Inge Adriansen: *Erindringssteder i Danmark* (Museum Tusculanums Forlag og Københavns Universitet 2011), 178ff.

84n: Lars Bak: ”Tyske sejrsmonumentter på danske hænder”, *Sønderjyske Årbøger*, årg. 115, nr. 1, (2003), 7-43, her 28.

85ø: Niels Wium Olesen: *Forhandlings- og samarbejdspolitikken under besættelsen, 1940-1945* i *Danmarkshistorien* på lex.dk. (8. juni 2025) <https://danmarkshistorien.lex.dk/Forhandlings-og-samarbejdspolitikken-under-bes%C3%A6ttelsen,1940-1945>; Se også Claus Bundgård Christensen, Joachim Lund, Niels Wium Olesen og Jakob Sørensen: *Danmark besat. Krig og hverdag 1940-45* (Informations Forlag 2015).

85m: Bak: ”Tyske sejrsmonumentter”, 29.

86ø: Inge Adriansen: *Erindringssteder i Danmark*, 350-352.

86m: Anne Blond: ”Istedløven tur-retur”, *Sønderjysk månedsskrift* 2011, nr. 6., 203-210; Palle Maurice Jepsen m.fl.: ”Istedløven på plads. Retablering af et nationalt monument”, (Nationalmuseets arbejdsmark 2012), 162-171.

86m: Per Øhrgaard: ”Tyskland og Danmark i det 20. århundrede”, i Carsten Jahnke og Jes Fabricius Møller (red.): *1864 – og historiens lange skygger* (ihleo verlag 2011), 56.

86n: Karl Christian Lammers: ”Politik mit der Erinnerung? Die Erinnerung an 1864 im Jahr der Hundertjahrfeier 1964”, Carsten Jahnke og Jes Fabricius Møller (red.): *1864 – og historiens lange skygger* (ihleo verlag 2011), 228-229.

87m: Krag, Jens Otto. ”Jens Otto Krags tale ved 100-året for 1864”. dansketal.dk. [Jens Otto Krags tale ved 100-året for 1864](https://www.dansketaler.dk/tale/jens-otto-krags-tale-ved-100-aret-for-1864)

87m: Krag, ”Tale ved 100-året for 1864” <https://www.dansketaler.dk/tale/jens-otto-krags-tale-ved-100-aret-for-1864>

87n: Wendel-Hansen: *De træer*, 315.

87n: Lammers: "Politik mit der Erinnerung?", 238-239.

88ø: Signe Frederiksen: "'Kampen om Dybbøl har givet os dyrebare minder". Slaget ved Dybbøl i eftertidens mindeerindringer", *Sønderjyske Årbøger*, årg. 126, nr. 1 (2014), 109.

88m: Demokraten, 18/4 1964.

88n: Demokraten, 18/4 1964.

89m: H.D. Schepeleern: *1864 i danske billeder* (Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg 1964), 5.

89n: Vestjysk Aktuelt, 5/9 1964.

89n: Ny Dag, 10/9 1964, Aktuelt 15/9 (der står fejlagtigt 1963 trykt på avisens forside).

90ø: Ny Dag 10/9 1964.

91ø: Folketingstidende 1986-1987, 1. samling, sp. 1863-1864, citeret efter Wendel-Hansen: *De træer*, 328.

91m: Folketingstidende 1986-1987, 1. samling, sp. 1863-1864, citeret efter Wendel-Hansen: *De træer*, 328.

91n: Dybbøl Banke. 1864. "Besøg Dybbøl Mølle som er en af Danmarks mest ikoniske national symboler."

92ø: Dybbøl Banke. 1864. "Besøg Dybbøl Banke!"

92ø: René Rasmussen: "Slaget om Dybbøl Banke", *Fortid og Nutid* (september 2000), 181, 187.

92m: Inge Adriansen: "1864-nederlaget i erindringskulturen", Carsten Jahnke og Jes Fabricius-Møller (red.): *1864 – historiens lange skygger* (ihleo verlag 2011), 118.

92m: *Rapport fra Udvalget til styrkelse af historie i folkeskolen*, Undervisningsministeriet, juni 2006, 19.

92n: Buk-Swienty: *Slagtebænk*, 21-23.

93ø: Buk-Swienty: *Slagtebænk*, 17.

- 93m: Tom Buk-Swienty i Kristeligt Dagblad 27/5 2009, Schröder: *Literatur als Bellographie*, 408.
- 93n: Wendel-Hansen: *De træer*, 365; Schröder: *Literatur als Bellographie*, 209.
- 94ø: Inge Adriansen: "Hver tid sin", 284; Carsten Porskrog Rasmussen: "Dansk og tysk og militære mindedage", *Sønderjysk Maanedsskrift* 8 (2024), 61.
- 94ø: Adriansen: "Hver tid sin", 285-286.
- 94n: Jens Ole Christensen: "En øretæveindbydende fuckfinger til de politiske opgavestillere", *Sønderjyske Årbøger* (2015), 12.
- 94n: Berlingske Tidende, 9/10, 2014. B.T., 6/2 2016.
- 95ø: Jens Ole Christensen, Rasmus Glenthøj og René Rasmussen: "Historiske dramaer bør tage ansvar", *Politiken* 20/2 2016; Wendel-Hansen: *De træer*, 370.
- 95ø: Ellen Bollerup og Andreas Foldberg. "'1864' er en kæmpe succes i Dybbøl. [1864\" er en kæmpe succes i Dybbøl](\"https://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/1864-er-en-kaempe-succes-i-dybboel\")\", [https://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/1864-er-en-kaempe-succes-i-dybboel](\"https://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/1864-er-en-kaempe-succes-i-dybboel\") (15. juni 2015)
- 95ø: Hans Henrik Appel: "1864 – aktualiseret viden på museerne?", *Historisk Tidsskrift* (2014), 504. I 2014 blev forfatter og journalist Claes Johansens gennembrudsroman om 1864 *Smuk er døden som I fik* genudgivet og samme år udkom hans faktuelle *Dødsfælden Dannevirke*.
- 95m: Glenthøj: *1864*, 495-500.
- 96m: Berlingske Tidende, 16/11 2014.
- 96m: Glenthøj: *1864*, 17-18.
- 97n: Buk-Swienty: *1864 i billeder*, 138; Berlingske Tidende, 12/10 2014.
- 98ø: Se fx Dybbølsgade: [https://www.hovedstadshistorie.dk/vesterbro/dybboelsgade](\"https://www.hovedstadshistorie.dk/vesterbro/dybboelsgade\")(15. juni 2025).
- 98ø: Glenthøj: *1864*, 498.
- 98n: Inge Adriansen: "En dynamisk kulturarv – Dybbøls 12 metamorfoser", *Nordisk Museologi*, 1-2 (2008), 55-73.